

Observaties en notities over *Thersamonia thetis* KLUG met beschrijving van de Zuid- en Centraalgriekse populaties (Lepidoptera : Lycaenidae : Lycaeninae)

door

Jos DILS & D. VAN DER POORTEN

Abstract. *Observations and notes concerning Thersamonia thetis KLUG with description of the populations of South and Central Greece (Lepidoptera : Lycaenidae : Lycaeninae).* Both authors describe, after comparison with a great series of Asiatic material, the Greek population of *Thersamonia thetis* KLUG : *T. thetis hephestos* ssp. nova. They also mention a new locality in Central Greece (*leg. et coll.* A. OLIVIER), so confirming the presence of the species on the Greek mainland. The authors have also observed that f. *caudata* STAUDINGER does not occur in Europe but that it is restricted to the Asiatic part of its range. In contradiction to some literary sources the authors agree with T.B. LARSEN (1974) who states that the species is only single-brooded.

Résumé. *Observations et notes concernant Thersamonia thetis KLUG avec description des populations de Grèce centrale et méridionale (Lepidoptera : Lycaenidae : Lycaeninae).* Les deux auteurs décrivent, après comparaison avec une grande quantité de matériel asiatique la population grecque de *Thersamonia thetis* KLUG : *T. thetis hephestos* ssp. nova. Ils mentionnent également une nouvelle localité en Grèce centrale (*leg. et coll.* A. OLIVIER), ce qui confirme la présence de l'espèce en Grèce continentale. De plus il ya été constaté que la forme *caudata* STAUDINGER ne se trouve pas en Europe et est donc uniquement asiatique. Contrairement à ce que certaines sources bibliographiques indiquent, les auteurs sont d'avis, tout comme T.B. LARSEN (1974), que l'espèce n'est qu'univoltine.

Zusammenfassung. *Beobachtungen und Notizen über Thersamonia thetis KLUG mit Beschreibung der Zentral und Süd-Griechische Populationen (Lepidoptera : Lycaenidae : Lycaeninae).* Nachdem die beiden Autoren eine grosse Serie Aziatischer *Thersamonia thetis* KLUG studiert haben, beschreiben Sie eine neue Subspezies dieser Art aus Griechenland : *T. thetis hephestos* ssp. nova. Eine neue Fundort aus Zentral Griechenland wird angegeben (*leg. et coll.* A. OLIVIER), wodurch das Vorkommen dieser Art auf das Griechische Festland bestätigt wird. Die Autoren behaupten dass f. *caudata* STAUDINGER endemisch ist in Asien und nicht vorkommt in Europa. Im Gegensatz zu die üblichen Literaturangaben, sind die Autoren sich einig mit T.B. LARSEN (1974) der schreibt dass die Art nur eine Generation pro Jahr hat.

Toen wij voor het eerst Grieks materiaal van *Thersamonia thetis* KLUG, 1834, afkomstig van de Peloponesos (2 ♂, B.J. MAES *leg.*, juli 1981) te zien kregen, viel ons dadelijk de zeer lichte grondkleur van de achtervleugelonderkanten op. Alle latere waarnemingen (VAN DER POORTEN - RIEMIS juli 1983, DILS augustus 1983, DILS juli 1984, VAN DER POORTEN - SCHUURMANS juli 1984, VAN DER POORTEN - DILS juli 1985, OLIVIER juli 1985) bevestigden het konstante karakter van dit opvallende kenmerk. Tijdens diverse studiebezoeken aan het Zoölogisch Museum te Amsterdam (met dank aan de heer H. VAN OORSCHOT) konden we de Griekse exemplaren vergelijken met een grote serie Aziatisch materiaal zodat een representatieve vergelijking mogelijk werd. Een belangrijk aantal kenmerken werd genoteerd, waarvan de som het subspecifieke karakter van deze Griekse populatie definieert.

Thersamonia thetis hephestos ssp. nova

Description :

Male : Forewing length 16 mm, upperside like *T. t. thetis*, fringes clearly more

white, only corner of inner margin suffused darker brown. Underside : forewing groundcolour paler grey, all discal and postdiscal spots clearly surrounded white. Normal pattern only faintly indicated. Orange submarginal band contrasting with groundcolour.

Female : Forewing length 16 mm. Upperside as *T. t. thetis*, fringes clearly more white. Underside as *T. t. thetis*, groundcolour paler and greyish white. All markings of normal pattern less clear.

Beschrijving :

Mannetje : Voorvleugel lengte 16 mm. Bovenkant als bij *T. t. thetis*, franjes duidelijk witter, slechts langs de binnenrandshoek der beide vleugels zijn de franjes gemengd met donkere haren. Onderkant : voorvleugel grondkleur lichtgrijs-wit. Alle donkere vlekken slechts zeer flauw en onduidelijk afgetekend. De oranje submarginale band contrasteert met de grondkleur.

Wijfje : Voorvleugel lengte 16 mm. Bovenkant als bij *T. t. thetis*, franjes duidelijk witter. Onderkant als bij *T. t. thetis*, grondkleur lichter en grijswit. Alle vlekken van het normale patroon minder duidelijk.

Material examined :

Holotype : male, forewing length 16 mm, Taygetos, 1800-2000 m, 13-16th July, 1983, D. VAN DER POORTEN *leg. et coll.*

Allotype : female, forewing length 16 mm, same data as Holotype.

Paratypes :

Locality	Date	Nrs	Forewing length	Leg. et coll.
Chelmos	-VII-1981	2 ♂	14-16 mm	B. Maes
Chelmos	12-VIII-1983	3 ♂	14-16 mm	J. Dils
Chelmos	12-VIII-1983	11 ♀	15-16 mm	J. Dils
Taygetos	13/16-VII-1983	10 ♂	14-16 mm	D. v.d. Poorten
Taygetos	13/16-VII-1983	1 ♀	15,5 mm	D. v.d. Poorten
Taygetos	15/16-VII-1983	6 ♂	15-16 mm	A. Riemis
Taygetos	15/16-VII-1983	1 ♀	15 mm	A. Riemis
Chelmos	15-VII-1984	3 ♂	13-16 mm	J. Dils
Taygetos	20-VII-1984	8 ♂	13-16 mm	D. v.d. Poorten
Chelmos	19-VII-1984	17 ♂	13-16 mm	D. v.d. Poorten
Chelmos	19-VII-1984	2 ♀	14,5-15 mm	D. v.d. Poorten
Chelmos	19-VII-1984	4 ♂	14-16 mm	J. Schuurmans
Taygetos	11-VII-1985	5 ♂	15-16 mm	J. Dils
Chelmos	9/12-VII-1985	4 ♂	14-16 mm	J. Dils
Taygetos	11-VII-1985	10 ♂	13-16 mm	D. v.d. Poorten
Chelmos	9/10-VII-1985	4 ♂	14,5-16 mm	D. v.d. Poorten
Chelmos	12/19-VII-1985	26 ♂	12,5-16,5 mm	A. Olivier
Chelmos	12/19-VII-1985	2 ♀	15 mm	A. Olivier

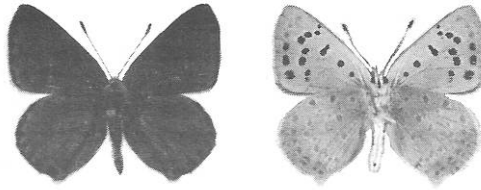

Figure 1 : *Thersamonia thetis hephestos* ssp. nova, Holotype ♂, Greece, Taygetos, 1800-2000 m, 13-16th July, 1983, D. v.d. POORTEN leg. et coll., (left upperside, right underside).

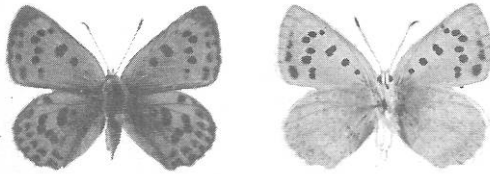

Figure 2 : *Thersamonia thetis hephestos* ssp. nova, Allotype ♀, same data. (left upperside, right underside)

Een nieuwe populatie werd ontdekt door A. OLIVIER, op een berg in Phthiotis, een vijftig kilometer ten noorden van de Golf van Korinthe. Deze waarneming is zeer interessant omdat ze het voorkomen van *T. thetis* op het Griekse vasteland bevestigt. Gemiddeld kan gezegd worden dat deze exemplaren iets groter zijn en een weinig grijzer van grondkleur op de onderkant. Deze minime verschillen zijn naar onze mening zeker het noteren waard; ze zijn echter niet voldoende om er een specifieke status aan toe te kennen. Bijgevolg kunnen ze inbegrepen worden in de typeserie van de hierboven beschreven ondersoort :

10 ♂, voorvleugel lengte 14,5-17 mm en 10 ♀, voorvleugel lengte 15-18 mm, Phthiotis, Sterea Hellas, 1800 m, 23-VII-1985, A. OLIVIER leg. et coll.

Er werden ons ook 62 exemplaren uit twee Duitse verzamelingen ter beschikking gesteld. Deze entomologen stelden er prijs op hun naam niet te publiceren, omdat het verzamelen in Duitsland streng gereguleerd is. Toch nemen wij deze exemplaren in de serie paratypen op :

Chelmos	12-VIII-1983	2 ♀	13-15 mm
Chelmos	13/15-VII-1984	15 ♂	13-15,5 mm
Chelmos	13/15-VII-1984	3 ♀	13-15 mm
Chelmos	16/19-VII-1985	36 ♂	13-15,5 mm
Chelmos	16/19-VII-1985	5 ♀	13-15 mm
Taygetos	11-VII-1985	1 ♂	15,5 mm

Het exemplaar dat HIGGINS & RILEY (1980) afbeelden in hun «Field Guide» (p. 185, pl. 15, f. 7) sluit aan bij het Aziatisch materiaal dat wij onderzochten en is nominotypisch, dus ook donkerder bruin op de onderkant. Dit exemplaar is bovendien een goede illustratie van forma *caudata* STAUDINGER (met een staartje op ader 2 van de achtervleugel). Met grote waarschijnlijkheid kan gezegd worden dat f. *caudata* in Griekenland niet voorkomt (gezien het grote aantal door ons bestudeerde exemplaren) en endemisch is op sommige lokaliteiten in Azië.

Er is ook nogal wat tegenspraak in de literatuur over de voltiniteit van *T. thetis*. HIGGINS & RILEY (1980) geven twee generaties op. Ook SCHURIAN & HOFMANN (1982) spreken over een tweede generatie. Wij gaan akkoord met T.B. LARSEN (1974) die schrijft dat de soort «...in Libanon is single brooded. The brood is quite prolonged, and specimens may be found with *T. ochimus* in late August and early September». Onze vroegste exemplaren, uiteraard enkel mannetjes, werden op 9-VII-1985 (een eerder vroeg seizoen) waargenomen. De meeste mannetjes vliegen volop in de tweede helft van juli. De wijfjes zijn het talrijkst in de eerste helft van augustus. Op 12 augustus 1983 waren de mannetjes afgevlogen, terwijl de wijfjes nog fris waren. Hieruit is af te leiden dat de soort in Griekenland en hoogstwaarschijnlijk ook in Azië slechts univoltine is. Immers, later op het jaar is er op de hoogte waarop *T. thetis* voorkomt (vanaf 1700 m) geen tijd meer voor een tweede generatie.

Literatuur

- Graves, P.P., 1910-1911. A. Contribution to the fauna of Syria. *Ent.Rec.J.Var.* 22 : 271-273; 23 : 31-37.
- Herrich-Schäffer, G.A.W., 1851-1852. *Systematische Bearbeitung der Schmetterlinge von Europa*, Band 6, p. 32, fig. 527-528.
- Higgins, L.G. & Riley, N.D., 1985. *A Field Guide to the Butterflies of Britain and Europe*. Fifth Ed., revised and reset. Collins, London.
- Larsen, T.B., 1974. *Butterflies of Lebanon*. National Council for Scientific Research, Lebanon.
- Pfeiffer, E., 1926-1927. Ein Beitrag zur Insektenfauna von Kleinasien. *Mitt.münch.ent.Ges.* 16 : 99-100; 17 : 35 ff.
- Schurian, K.G. & Hofmann, P., 1982. Die *Thersamonia* Gruppe. *Nachr.ent.Ver.Apollo*, Frankf., suppl. 2, 1-59.
- Schwingschuss, L., 1939. Beitrag zur Lepidopterenfauna von Iran insbesondere das Elbursgebirge in Nordiran. *Entomol. Z.* 52 : 357-359, 369-371, 378-379; 53 : 13-14, 36-38, 62-64, 86-88, 95-96, 125-128, 135-136, 149-152, 166-168, 200-210.
- Dils J. : Kreckelberg 141, B-2091 Hoevenen.
- van der Poorten D. : Muggenberglei 7, B-2100 Antwerpen-Deurne.